

บทที่ 4 ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนสำหรับนักศึกษาพยาบาล มหาวิทยาลัยสวนดุสิต มีวัตถุประสงค์เพื่อสังเคราะห์องค์ความรู้เกี่ยวกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาและรูปแบบการสอนของอาจารย์ในรายวิชากลุ่มวิชาชีพพยาบาล/ทตลของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต และพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในรายวิชากลุ่มวิชาชีพพยาบาล/ทตลที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนในศตวรรษที่ 21 ผลการวิจัยนำเสนอเรียงลำดับตามวัตถุประสงค์การวิจัยดังนี้

รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาและรูปแบบการสอนของอาจารย์ในรายวิชากลุ่มวิชาชีพพยาบาล/ทตลของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต

ส่วนที่ 1 รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

1.1 ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาพยาบาล

นักศึกษาพยาบาลมีข้อมูลเบื้องต้น ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลเบื้องต้นของนักศึกษาพยาบาล (n = 339)

ข้อมูลเบื้องต้น	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	319	94.10
ชาย	20	5.90
ระดับชั้นปี		
ชั้นปีที่ 1	85	25.07
ชั้นปีที่ 2	95	28.02
ชั้นปีที่ 3	90	26.55
ชั้นปีที่ 4	69	20.35
ผลการเรียนเฉลี่ย		
3.51 ขึ้นไป	8	2.36
3.00 – 3.50	152	44.84
2.51 – 3.00	168	49.56
2.00 – 2.50	11	3.24

ตารางที่ 4.1 แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาพยาบาลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 94.10) จำนวนนักศึกษาแต่ละชั้นปีมีจำนวนใกล้เคียงกัน ผลการเรียนรู้เฉลี่ยอยู่ในช่วง 2.51 - 3.00 (ร้อยละ 44.84) และ ช่วง 3.00 - 3.50 (ร้อยละ 44.84)

1.2 รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล

1.2.1 รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจากแบบประเมิน VARK

แบบประเมิน VARK ได้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท คือ การเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (V) การเรียนรู้ผ่านการได้ยินหรือได้ฟัง (A) การเรียนรู้ผ่านการอ่านเขียน (R) และการเรียนรู้ผ่านการกระทำ (K) ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 รูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจากแบบประเมิน VARK รายชื่อและภาพรวม (n = 339)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:		
นักศึกษากำลังให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการจะไปสนามบิน ตัวเมือง หรือ สถานีรถไฟในเมืองที่นักศึกษาอยู่ นักศึกษาจะ		
Visual : V วาดแผนที่ให้ หรือ ให้แผนที่	71	20.94
Auditory: A บอกทางให้	224	66.08
Read/Write : R เขียนทางที่จะไปให้ (โดยไม่มีแผนที่)	16	4.72
Kinesthetic : K พาไป	28	8.26
สถานการณ์:		
ถ้านักศึกษา ไม่แน่ใจว่าศัพท์คำนี้สะกดอย่างไรระหว่าง <i>dependent</i> หรือ <i>dependant</i> นักศึกษาจะ		
Visual : V นึกภาพคำนี้ในใจ และเลือกตามที่นักศึกษาคิดว่าน่าจะใช่	36	10.62
Auditory: A ลองออกเสียงแต่ละคำในใจและเลือกเอาหนึ่งคำ	59	17.40
Read/Write : R เปิดหาในพจนานุกรม	226	66.67
Kinesthetic : K เขียนคำทั้งสองลงบนกระดาษแล้วเลือกเอาหนึ่งคำ	18	5.31

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ	
สถานการณ์:			
นักศึกษากำลังจะวางแผนที่จะไปพักผ่อนกับกลุ่มเพื่อนๆ นักศึกษาต้องการฟังข้อคิดเห็นจากพวกเขาเกี่ยวกับแผนงานนั้น นักศึกษาจะ			
Visual : V	ใช้แผนที่และเว็บไซต์เพื่อแสดงสถานที่ประกอบ	154	45.43
Auditory: A	โทรศัพท์ ส่งข้อความ หรือส่ง e-mail ให้เพื่อน	96	28.32
Read/Write : R	ถ่ายเอกสารแผนงานของนักศึกษาให้เพื่อน	10	2.95
Kinesthetic : K	อธิบายประเด็นที่สำคัญๆ	79	23.30
สถานการณ์:			
นักศึกษาจะปรับปรุงอาหารซึ่งเป็นมือพิเศษสำหรับครอบครัว นักศึกษาจะ			
Visual : V	ดูคู่มือประกอบการปรุงอาหารเพื่อให้เกิดแนวความคิดจากภาพในหนังสือ	75	22.12
Auditory: A	ถามเพื่อนเพื่อขอคำแนะนำ	29	8.55
Read/Write : R	ใช้คู่มือที่มีรายละเอียดและขั้นตอนการปรุงอาหาร	147	43.36
Kinesthetic : K	ลงมือปรุงอาหารที่รู้จัก โดยไม่ต้องใช้คู่มือ	88	25.96
สถานการณ์:			
กลุ่มนักท่องเที่ยวต้องการรู้จักเกี่ยวกับสถานที่สาธารณะ หรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าในบริเวณใกล้ๆที่นักศึกษาพักอยู่ นักศึกษาจะ			
Visual : V	แสดงภาพในอินเทอร์เน็ต แสดงรูปภาพ หรือภาพในหนังสือแก่นักท่องเที่ยว	133	39.23
Auditory: A	พูดคุยในรายละเอียด หรือ เตรียมเรื่องที่จะพูดคุยเกี่ยวกับสวนสาธารณะหรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าแก่นักท่องเที่ยว	98	28.91
Read/Write : R	ให้หนังสือหรือคู่มือการท่องเที่ยวเกี่ยวกับสวนสาธารณะหรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าแก่นักท่องเที่ยว	53	15.63
Kinesthetic : K	พานักท่องเที่ยวไปที่สวนสาธารณะหรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าและเดินเที่ยวไปด้วยกัน	55	16.22

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้		จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:			
นักศึกษาจะซื้อกล้องดิจิทัล หรือโทรศัพท์มือถือ นอกจากเหตุผลเรื่องราคาแล้ว มีอะไรอีกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการที่จะซื้อ หรือไม่ซื้อ			
Visual : V	รูปแบบที่ทันสมัยและดูดี	77	22.71
Auditory: A	การแนะนำสินค้าของพนักงาน	10	2.95
Read/Write : R	อ่านในรายละเอียดตัวสินค้า	157	46.31
Kinesthetic : K	ลองใช้หรือทดสอบสินค้า	95	28.02
สถานการณ์:			
ลองนึกย้อนกลับไปเมื่อตอนที่นักศึกษาหัดทำอะไรใหม่ๆ นักศึกษาเรียนรู้สิ่งใหม่ได้จาก			
Visual : V	ดูจากแผนภูมิ แผนภาพ หรือสิ่งที่เข้าใจได้จากการมองเห็น	38	11.21
Auditory: A	ฟังคนอื่นอธิบายและถาม	81	23.89
Read/Write : R	ดูคนอื่นสาธิตวิธีการให้ดู	145	42.77
Kinesthetic : K	อ่านคำแนะนำ เช่น คู่มือหรือตำรา	75	22.12
สถานการณ์:			
นักศึกษาปวดบริเวณเข่า เมื่อไปพบแพทย์ สิ่งที่นักศึกษาต้องการคืออะไร			
Visual : V	ใช้แผนภาพแสดงความผิดปกติของเข่า	51	15.04
Auditory: A	อธิบายว่าเข่ามีปัญหาอะไร	225	66.37
Read/Write : R	บอกเกี่ยวกับเว็บไซต์หรือฐานข้อมูลที่มีรายละเอียดให้อ่าน	25	7.37
Kinesthetic : K	ใช้เข่าพลาสติกจำลอง แสดงปัญหาที่เกิดขึ้น	38	11.21
สถานการณ์:			
ถ้านักศึกษาต้องเรียนรู้ทักษะหรือเกมใหม่บนคอมพิวเตอร์ นักศึกษาจะ			
Visual : V	ทำตามแผนภาพที่มาพร้อมกับโปรแกรม	67	19.76
Auditory: A	พูดคุยกับผู้มีความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมนั้น	104	30.68
Read/Write : R	อ่านคู่มือที่มากับโปรแกรม	133	39.23
Kinesthetic : K	ใช้แป้นควบคุมหรือแผงแป้นอักขระ (keyboard) ช่วย	35	10.32

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:		
นักศึกษาชอบเว็บไซต์ที่มีคุณลักษณะดังนี้		
Visual : V การออกแบบน่าสนใจและรูปลักษณะชวนมอง	66	19.47
Auditory: A มีฟังก์ชัน เพลงให้ฟัง รายการวิทยุหรือการสัมภาษณ์	71	20.94
Read/Write : R รายละเอียดเนื้อหาที่น่าสนใจ รายการและการอธิบายเนื้อหาในเว็บไซต์	159	46.90
Kinesthetic : K สิ่งที่นักศึกษาสามารถกด เปลี่ยน หรือทดลอง	43	12.48
สถานการณ์:		
นอกเหนือจากเรื่องราว สิ่งใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือใหม่ (ที่มีใช้หนังสือเพื่อความบันเทิง)		
Visual : V รูปแบบสะดุดตา	54	15.93
Auditory: A เพื่อนพูดถึง และแนะนำให้ซื้อ	41	12.09
Read/Write : R อ่านคร่าวๆ บางตอนของหนังสือแล้วเข้าใจง่าย	158	46.61
Kinesthetic : K มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ประสบการณ์และตัวอย่าง	86	25.37
สถานการณ์:		
นักศึกษาใช้หนังสือ ซีดี หรือเว็บไซต์ เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการถ่ายรูปรูปโดยใช้กล้องดิจิทัล นักศึกษาต้องการ		
Visual : V แผนภาพแสดงการทำงานของกล้องแยกทีละส่วน	52	15.34
Auditory: A โอกาสถามคำถามและพูดคุยเกี่ยวกับตัวกล้องและรายละเอียดต่างๆ	109	32.51
Read/Write : R คู่มือที่มีรายละเอียดทุกรายการและวิธีการใช้	101	29.79
Kinesthetic : K ตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นข้อดีข้อเสียและการปรับปรุงแก้ไข	77	22.71
สถานการณ์:		
นักศึกษาชอบผู้สอนหรือผู้นำเสนอที่ใช้วิธีการ		
Visual : V ใช้แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ ประกอบ	28	8.26
Auditory: A ถามและตอบข้อซักถาม พูดคุย อภิปรายกลุ่ม หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาร่วม	65	19.17
Read/Write : R แจกเอกสาร หนังสือ บทความต่างๆ ให้อ่าน	47	13.86
Kinesthetic : K สาธิต หุ่นจำลอง หรือมีช่วงเวลาให้ฝึกปฏิบัติ	199	58.20

ตารางที่ 4.2 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:		
เมื่อเสร็จสิ้นจากการแข่งขันหรือการทดสอบ หากนักศึกษาต้องการทราบผล นักศึกษาต้องการรายงานผลในรูปแบบใด		
Visual : V กราฟแสดงผลสัมฤทธิ์ที่นักศึกษาทำได้	51	15.04
Auditory: A ข้อมูลผลย้อนกลับโดยใช้การสนทนากันแบบเผชิญหน้า	69	20.35
Read/Write : R อธิบายผลย้อนกลับพร้อมให้เหตุผล	133	39.23
Kinesthetic : K ใช้ตัวอย่างจากสิ่งที่นักศึกษาได้ทำไปแล้ว	86	25.37
สถานการณ์:		
นักศึกษาจะเลือกล้างอาหารในภัตตาคารหรือร้านอาหาร อย่างไร		
Visual : V สังเกตดูว่าคนอื่นๆ กำลังรับประทานอะไร หรือดูจากภาพตัวอย่างของรายการอาหารแต่ละจาน	38	11.21
Auditory: A รับฟังคำแนะนำจากบริการหรือขอให้เพื่อนแนะนำในการเลือก	43	12.68
Read/Write : R เลือกสิ่งจากคำอธิบายในรายการอาหาร	125	36.87
Kinesthetic : K เลือกสิ่งที่นักศึกษาเคยสั่งมาก่อน	133	39.23
สถานการณ์:		
นักศึกษาต้องกล่าวสุนทรพจน์พิเศษในงานประชุมสำคัญ นักศึกษาจะ		
Visual : V จัดทำแผนภูมิหรือกราฟ เพื่อช่วยอธิบายสิ่งต่างๆ	22	6.49
Auditory: A เขียนเฉพาะคำสำคัญๆ และฝึกกล่าวสุนทรพจน์จนคล่อง	103	30.38
Read/Write : R เขียนสุนทรพจน์และจดจำด้วยการอ่านซ้ำหลายๆ ครั้ง	109	32.15
Kinesthetic : K ค้นหาตัวอย่าง หรือเรื่องราว ประกอบเพื่อให้เกิดการพูดดูเป็นเรื่องจริงและนำไปใช้ประโยชน์ได้	105	30.97
ภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาล		
การเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual : V)	63	18.64
การเรียนรู้ผ่านการได้ยินหรือได้ฟัง (auditory: A)	89	26.31
การเรียนรู้ผ่านการอ่านเขียน (Read/Write : R)	105	30.90
การเรียนรู้ผ่านการกระทำ (Kinesthetic : K)	82	24.15

ตารางที่ 4.2 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้จากแบบประเมิน VARK นักศึกษาพยาบาล ใช้รูปแบบการเรียนรู้ 3 รูปแบบในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน คือ เรียนรู้ผ่านการอ่านเขียน (Read/Write: R) เรียนรู้ผ่านการได้ยินหรือได้ฟัง (auditory) และเรียนรู้ผ่านการกระทำ (Kinesthetic: K) (ร้อยละ 30.90, 26.31 และ 24.15 ตามลำดับ) สำหรับการเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual: V) เป็นรูปแบบที่นักศึกษาใช้น้อยกว่าสามรูปแบบที่กล่าวมาข้างต้น (ร้อยละ 18.64)

1.2.2 รูปแบบการสอนของอาจารย์ตามแนวคิดของ Grasha (1994) ในความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล

Grasha (1994) ได้จำแนกรูปแบบการสอนของอาจารย์ 5 ลักษณะ คือ สอนแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) สอนแบบเป็นอาจารย์ (Formal Authority) สอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model) สอนโดยเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) และสอนโดยการมอบหมายงาน (Delegator) ผลการวิจัยแสดงดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 รูปแบบและวิธีการสอน ตามแนวคิดของ Grasha (1994) ในความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาล (n = 339)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
สอนแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert)	3.89	0.76
- มีการเตรียมการเพื่อให้นักศึกษาสามารถ ทำงานได้จริง/ทำงานเป็นเมื่อจบการศึกษาแล้ว	4.07	0.73
- มีการให้ความรู้ควบคู่กับการเล่าประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆให้ฟัง	4.06	0.70
- มีการกล่าวนำถึงหัวข้อที่จะเรียนเพื่อช่วยให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องนั้นๆกว้างขวางขึ้น	4.01	0.69
- มีการสอนที่เน้นการบรรยายเป็นส่วนสำคัญ	4.00	0.77
- เมื่อลูกศิษย์มีข้อคำถาม/ข้อสงสัย อาจารย์จะตอบเรื่องนั้นๆ ได้ทันทีราวกับเป็นห้องสมุดเคลื่อนที่	3.93	0.78
- เมื่อมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน/มีข้อถกเถียง/มีประเด็นขัดแย้งในการอภิปรายในชั้นเรียน ผู้ที่ให้ข้อยุติคืออาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่สุดในเรื่องนั้น	3.85	0.75
- มีการมอบหมายงานให้ทำนอกเวลาหลายชิ้นมากจนทำให้เวลาไม่พอสำหรับการให้คำแนะนำในงานบางชิ้น	3.85	0.82
- มีการสรุปแนวคิดและหลักการที่สำคัญในทุกชั่วโมง	3.35	0.82

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
สอนแบบเป็นอาจารย์ (Formal Authority)	3.90	0.74
- มีการแจ้งถึงมาตรฐานและความคาดหวังที่เป็นระเบียบปฏิบัติในการเรียน	4.02	0.78
- มีการแจ้งนักศึกษาถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนไว้ในคู่มือรายวิชา	4.00	0.72
- มีการให้แนวทางที่ชัดเจนที่จะทำให้ นักศึกษาทำงานที่ได้รับมอบหมายเกิดผลสำเร็จ	3.99	0.70
- มีการตั้งมาตรฐานและความคาดหวังที่ทำให้ นักศึกษามุ่งมั่นในการพัฒนาตนเอง	3.98	0.70
- มีการแสดงให้เห็นชัดซึ่งความรับผิดชอบที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่นักศึกษาต้องเรียน	3.96	0.70
- มีการกำหนดความรู้และความสามารถของนักศึกษาที่ต้องบรรลุผลเมื่อสิ้นสุดรายวิชา	3.93	0.72
- มีการส่งงานคืนเพื่อให้แก้ไขจนกว่าจะเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้	3.69	0.85
- มีการตั้งมาตรฐานการเรียนกับนักศึกษาในระดับสูง	3.64	0.75
สอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model)	3.95	0.74
- มีการยกตัวอย่างจากประสบการณ์เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ	4.20	0.72
- มีการบรรยายและยกตัวอย่างเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาบทเรียน	4.07	0.71
- มีการแสดงให้เห็นถึงแนวทางต่างๆที่จะนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้จริง	4.02	0.71
- มีการให้คำแนะนำทั้งด้วยวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษร ในผลงานที่นักศึกษานำเสนอ	3.94	0.72
- มีการทำงานร่วมกัน/แก้ไขปัญหาาร่วมกันไปกับนักศึกษาราวกับว่าอาจารย์เป็นนักศึกษาด้วย	3.93	0.79
- มีการแสดงวิธีทำให้ดูก่อนให้นักศึกษาได้ฝึกทำเอง	3.92	0.82
- มีการแสดงวิธีการทำหรือแสดงผลงาน/ชิ้นงานที่ทำเสร็จแล้วประกอบการสอน	3.76	0.74
- นักศึกษาจะต้องคิดเห็นเช่นเดียวกันกับอาจารย์ในเนื้อหาเดียวกันในที่สุด	3.73	0.74

ตารางที่ 4.3 (ต่อ)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
สอนโดยเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator)	3.88	0.77
- มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้นักศึกษาได้อภิปรายและได้ใช้ การคิดวิเคราะห์	4.06	0.74
- มีการช่วยเหลือ ให้กำลังใจนักศึกษาเพื่อให้มีผลการเรียนที่ดี	4.03	0.80
- มีกิจกรรมในชั้นเรียนที่กระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดริเริ่ม และความรับผิดชอบในการเรียนของตน	3.98	0.71
- มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหา ที่จะเรียนและวิธีการเรียน	3.94	0.77
- ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ	3.91	0.77
- มีการชี้แนะให้นักศึกษาทำโครงการโดยใช้คำถาม ค้นหา ทางเลือก และแนะนำแนวทางในการทำโครงการให้สำเร็จ	3.88	0.72
- เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกกิจกรรมที่ตอบสนอง วัตถุประสงค์ของรายวิชาได้เอง	3.64	0.79
- มีการนัดพบนอกเวลาเพื่อช่วยให้นักศึกษามีผลการเรียนดีขึ้น	3.63	0.84
สอนโดยการมอบหมายงาน (Delegator)	3.89	0.75
- มีการแสดงตนเหมือนเป็นแหล่งประโยชน์ ที่พร้อมจะให้ การช่วยเหลือดูแลนักศึกษาในทุกเมื่อที่ต้องการ	4.08	0.75
- เปิดโอกาสให้นักศึกษารับผิดชอบงานตามบทบาทของตน ในการทำงานเป็นกลุ่ม	4.01	0.71
- มีการใช้กิจกรรมในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความคิด เกี่ยวกับเนื้อหา/บทเรียน	4.00	0.72
- มีการแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายที่สำคัญของการสอนคือ การพัฒนาให้นักศึกษาให้สามารถคิดและทำงานได้โดยอิสระ	3.98	0.77
- มีการจัดเวลาให้นักศึกษาได้ทำงานด้วยความคิดของตนเอง/กลุ่ม	3.85	0.76
- มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แบ่งเวลาเพื่อทำงานให้เสร็จ ด้วยตนเอง	3.84	0.84
- มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามวิธีที่ นักศึกษานัด	3.77	0.80
- วิธีการสอนในชั้นเรียนคล้ายกับวิธีการมอบหมายงานของ ผู้จัดการบริษัทที่ส่งต่องานและความรับผิดชอบให้ลูกทีม	3.72	0.71

ตารางที่ 4.3 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสอนของอาจารย์ตามแนวคิดรูปแบบการสอนของ Grasha (1994) นักศึกษาให้ความเห็นดังต่อไปนี้

รูปแบบการสอนทั้ง 5 รูปแบบ อยู่ในระดับมากเหมือนกัน ทั้งนี้ รูปแบบการสอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (Mean = 3.95, S.D. = 0.74) เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละรูปแบบพบว่า

รูปแบบการสอนแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.89, S.D. = 0.76) โดยวิธีการสอนที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ การเตรียมการเพื่อให้นักศึกษาสามารถ ทำงานได้จริง/ทำงานเป็น เมื่อจบการศึกษาแล้ว (Mean = 4.07, S.D. = 0.73 ระดับ มาก)

รูปแบบการสอนแบบเป็นอาจารย์ (Formal Authority) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.90, S.D. = 0.74) โดยวิธีการสอนที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ การแจ้งถึงมาตรฐานและความคาดหวังที่เป็นระเบียบปฏิบัติในการเรียน (Mean = 4.02, S.D. = 0.78 ระดับ มาก)

รูปแบบการสอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.95, S.D. = 0.74) โดยวิธีการสอนที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือการยกตัวอย่างจากประสบการณ์เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ (Mean = 4.20, S.D. = 0.72 ระดับ มาก)

รูปแบบการสอนโดยเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.88, S.D. = 0.77) โดยวิธีการสอนที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้นักศึกษาได้อภิปรายและได้ใช้การคิดวิเคราะห์ (Mean = 4.06, S.D. = 0.74 ระดับ มาก)

รูปแบบการสอนโดยเป็นแหล่งทรัพยากร (Delegator) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.89, S.D. = 0.75) โดยวิธีการสอนที่นักศึกษาเห็นว่าอาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือการแสดงตนเหมือนเป็นแหล่งประโยชน์ ที่พร้อมจะให้การช่วยเหลือดูแลนักศึกษาในทุกเมื่อที่ต้องการ (Mean = 4.08, S.D. = 0.75 ระดับ มาก)

ส่วนที่ 2 รูปแบบการสอนของอาจารย์

2.1 ข้อมูลเบื้องต้นของอาจารย์

อาจารย์มีข้อมูลเบื้องต้น ดังตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ข้อมูลเบื้องต้นของคณาจารย์ (n = 30)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	2	6.67
หญิง	28	93.33
สาขาวิชาที่ปฏิบัติงาน		
การพยาบาลมารดา-ทารกและการผดุงครรภ์	5	16.67
การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น	4	13.33
การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ	11	36.67
การพยาบาลชุมชน	6	20.00
สุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช	4	13.33
วุฒิการศึกษา		
กลุ่มที่ 1 สาขาการพยาบาล และ/หรือ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ/หรือ สาขาบริหารการพยาบาล	23	76.67
กลุ่มที่ 2 เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 แต่มีสาขาการศึกษาในระดับปริญญาบัตรด้วย	3	10.00
กลุ่มที่ 3 เช่นเดียวกับกลุ่มที่ 1 แต่มีสาขาการศึกษาในระดับประกาศนียบัตรหรือวุฒิปัตรด้วย	4	13.33
ประสบการณ์สอน		
ต่ำกว่า 1 ปี	2	6.67
1-5 ปี	8	26.67
5 ⁺ - 10 ปี	14	46.67
10 ⁺ - 15 ปี	4	13.33
มากกว่า 15 ปี	2	6.67

ตารางที่ 4.4 แสดงให้เห็นว่า คณาจารย์ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 93.33) เมื่อจำแนกตามสาขาที่ปฏิบัติงาน พบว่า จำนวนอาจารย์ในสาขาการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุมากที่สุด (ร้อยละ 36.67) รองลงมาคือ การพยาบาลชุมชน (ร้อยละ 20.00) โดยคณาจารย์ส่วนใหญ่

มีวุฒิการศึกษาในกลุ่มที่ 1 สาขาการพยาบาล และ/หรือ สาขาวิทยาศาสตร์สุขภาพ และ/หรือ สาขาบริหารการพยาบาล (ร้อยละ 76.67) มีประสบการณ์ในการสอนอยู่ในช่วง 5 - 10 ปี มากที่สุด (ร้อยละ 46.67) รองลงมาคือ ช่วง 1-5 ปี (ร้อยละ 26.67)

2.2 รูปแบบการเรียนรู้ของอาจารย์

แบบประเมิน VARK ได้จำแนกรูปแบบการเรียนรู้ออกเป็น 4 ประเภท คือ การเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (V) การเรียนรู้ผ่านการได้ยินหรือได้ฟัง (A) การเรียนรู้ผ่านการอ่านเขียน (R) และการเรียนรู้ผ่านการกระทำ (K) ผลการศึกษารูปแบบการเรียนรู้ของอาจารย์ แสดงดังตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 รูปแบบการเรียนรู้ของของอาจารย์จากแบบประเมิน VARK รายชื่อและภาพรวม (n = 30)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:		
ท่านกำลังให้ความช่วยเหลือคนที่ต้องการจะไปสนามบิน ตัวเมือง หรือ สถานีรถไฟในเมืองที่ท่านอยู่ ท่านจะ		
Visual : V วาดแผนที่ให้ หรือ ให้แผนที่	7	23.33
Auditory: A บอกทางให้	15	50.00
Read/Write : R เขียนทางที่จะไปให้ (โดยไม่มีแผนที่)	5	16.67
Kinesthetic : K พาไป	3	10.00
สถานการณ์:		
ถ้าท่านไม่แน่ใจว่าศัพท์คำนี้สะกดอย่างไรระหว่าง <i>dependent</i> หรือ <i>dependant</i> ท่านจะ		
Visual : V นึกภาพคำนี้ในใจ และเลือกตามที่คิดว่าน่าจะใช่	0	0.00
Auditory: A ลองออกเสียงแต่ละคำในใจและเลือกมาหนึ่งคำ	4	13.33
Read/Write : R เปิดหาในพจนานุกรม	22	73.33
Kinesthetic : K เขียนคำทั้งสองลงบนกระดานแล้วเลือกเอาหนึ่งคำ	4	13.33

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:		
ท่านกำลังจะวางแผนที่จะไปพักผ่อนกับกลุ่มเพื่อนๆ ท่านต้องการฟัง ข้อคิดเห็นจากพวกเขาเกี่ยวกับแผนงานนั้น ท่านจะ		
Visual : V ใช้แผนที่และเว็บไซต์เพื่อแสดงสถานที่ประกอบ	7	23.33
Auditory: A โทรศัพท์ ส่งข้อความ หรือส่ง e-mail ให้เพื่อน	13	43.33
Read/Write : R ถ่ายเอกสารแผนงานของท่านให้เพื่อน	0	0.00
Kinesthetic : K อธิบายประเด็นที่สำคัญๆ	10	33.33
สถานการณ์:		
ท่านจะปรับปรุงอาหารซึ่งเป็นมือพิเศษสำหรับครอบครัว ท่านจะ		
Visual : V ดูคู่มือประกอบการปรุงอาหารเพื่อให้เกิดแนวความคิด จากภาพในหนังสือ	7	23.33
Auditory: A ถามเพื่อนเพื่อขอคำแนะนำ	6	20.00
Read/Write : R ใช้คู่มือที่มีรายละเอียดและขั้นตอนการปรุงอาหาร	11	36.67
Kinesthetic : K ลงมือปรุงอาหารที่รู้จัก โดยไม่ต้องใช้คู่มือ	6	20.00
สถานการณ์:		
กลุ่มนักท่องเที่ยวต้องการรู้จักเกี่ยวกับสถานที่สาธารณะ หรือเขตสงวนพันธุ์ สัตว์ป่าในบริเวณใกล้ๆที่ท่านพักอยู่ ท่านจะ		
Visual : V แสดงภาพในอินเทอร์เน็ต แสดงรูปภาพ หรือภาพใน หนังสือแก่นักท่องเที่ยว	15	50.00
Auditory: A พูดคุยในรายละเอียด หรือ เตรียมเรื่องที่จะพูดคุย เกี่ยวกับสวนสาธารณะหรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าแก่นัก ท่องเที่ยว	7	23.33
Read/Write : R ให้นำหนังสือหรือคู่มือการท่องเที่ยวเกี่ยวกับ สวนสาธารณะหรือเขตสงวนพันธุ์สัตว์ป่าแก่นัก ท่องเที่ยว	6	20.00
Kinesthetic : K พานักท่องเที่ยวไปที่สวนสาธารณะหรือเขตสงวนพันธุ์ สัตว์ป่าและเดินเที่ยวไปด้วยกัน	2	6.67

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้		จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:			
ท่านจะซื้อกล้องดิจิตอล หรือโทรศัพท์มือถือ นอกจากเหตุผลเรื่องราคาแล้ว มีอะไรอีกที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการที่จะซื้อ หรือไม่ซื้อ			
Visual : V	รูปแบบที่ทันสมัยและดูดี	6	20.00
Auditory: A	การแนะนำสินค้าของพนักงาน	6	20.00
Read/Write : R	อ่านในรายละเอียดตัวสินค้า	15	50.00
Kinesthetic : K	ลองใช้หรือทดสอบสินค้า	3	10.00
สถานการณ์:			
ลองนึกย้อนกลับไปเมื่อตอนที่ท่านหัดทำอะไรใหม่ๆ ท่านเรียนรู้สิ่งใหม่ได้จาก			
Visual : V	ดูจากแผนภูมิ แผนภาพ หรือสิ่งที่เข้าใจได้จากการมองเห็น	2	6.67
Auditory: A	ฟังคนอื่นอธิบายและถาม	8	26.67
Read/Write : R	ดูคนอื่นสาธิตวิธีการให้ดู	12	40.00
Kinesthetic : K	อ่านคำแนะนำ เช่น คู่มือหรือตำรา	8	26.67
สถานการณ์:			
ท่านมีปัญหาที่เข้า เมื่อไปพบแพทย์ สิ่งที่ท่านต้องการคืออะไร			
Visual : V	ใช้แผนภาพแสดงความผิดปกติของเข้า	0	0.00
Auditory: A	อธิบายว่าเข้ามีปัญหาอะไร	21	70.00
Read/Write : R	บอกเกี่ยวกับเว็บไซต์หรือฐานข้อมูลที่มีรายละเอียดให้อ่าน	2	6.67
Kinesthetic : K	ใช้เข้าพลาสติกจำลอง แสดงปัญหาที่เกิดขึ้น	7	23.33
สถานการณ์:			
ถ้าท่านต้องเรียนรู้โปรแกรมทักษะหรือเกมใหม่บนคอมพิวเตอร์ ท่านจะทำตามแผนภาพที่มาพร้อมกับโปรแกรม			
Visual : V	ทำตามแผนภาพที่มาพร้อมกับโปรแกรม	8	26.67
Auditory: A	พูดคุยกับผู้มีความรู้เกี่ยวกับโปรแกรมนั้น	10	33.33
Read/Write : R	อ่านคู่มือที่มาพร้อมกับโปรแกรม	7	23.33
Kinesthetic : K	ใช้แป้นควบคุมหรือแผงแป้นอักขระ (keyboard) ช่วย	5	16.67

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ	
สถานการณ์:			
ท่านชอบเว็บไซต์ที่มีคุณลักษณะดังนี้			
Visual : V	การออกแบบน่าสนใจและรูปลักษณะชวนมอง	9	30.00
Auditory: A	มีฟังก์ชัน เพลงให้ฟัง รายการวิทยุหรือการสัมภาษณ์	2	6.67
Read/Write : R	รายละเอียดเนื้อหาที่น่าสนใจ รายการและการอธิบายเนื้อหาในเว็บไซต์	15	50.00
Kinesthetic : K	สิ่งที่ท่านสามารถกด เปลี่ยน หรือทดลอง	4	13.33
สถานการณ์:			
นอกเหนือจากเรื่องราคา สิ่งใดที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกซื้อหนังสือใหม่ (ที่มีใช้หนังสือเพื่อความบันเทิง)			
Visual : V	รูปแบบสะดุดตา	2	6.67
Auditory: A	เพื่อนพูดถึง และแนะนำให้ซื้อ	4	13.33
Read/Write : R	อ่านคร่าวๆ บางตอนของหนังสือแล้วเข้าใจง่าย	14	46.67
Kinesthetic : K	มีเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตจริง ประสบการณ์และตัวอย่าง	10	13.33
สถานการณ์:			
ท่านใช้หนังสือ ซีดี หรือเว็บไซต์ เพื่อเรียนรู้เกี่ยวกับการถ่ายรูปโดยใช้กล้องดิจิทัล ท่านต้องการ			
Visual : V	แผนภาพแสดงการทำงานของกล้องแยกที่ละส่วน	7	23.33
Auditory: A	โอกาสถามคำถามและพูดคุยเกี่ยวกับตัวกล้องและรายละเอียด	8	26.67
Read/Write : R	คู่มือที่มีรายละเอียดทุกรายการและวิธีการใช้	10	13.33
Kinesthetic : K	ตัวอย่างเปรียบเทียบให้เห็นข้อดีข้อเสียและการปรับปรุงแก้ไข	5	16.67
สถานการณ์:			
ท่านชอบผู้สอนหรือผู้นำเสนอที่ใช้วิธีการ			
Visual : V	ใช้แผนภาพ แผนภูมิ กราฟ ประกอบ	8	26.67
Auditory: A	ถามและตอบข้อซักถาม พูดคุย อภิปรายกลุ่ม หรือเชิญวิทยากรภายนอกมาร่วม	6	20.00
Read/Write : R	แจกเอกสาร หนังสือ บทความต่างๆ ให้อ่าน	3	10.00
Kinesthetic : K	สาธิต หุ่นจำลอง หรือมีช่วงเวลาให้ฝึกปฏิบัติ	13	43.33

ตารางที่ 4.5 (ต่อ)

รูปแบบการเรียนรู้	จำนวน	ร้อยละ
สถานการณ์:		
เมื่อเสร็จสิ้นจากการแข่งขันหรือการทดสอบและท่านต้องการอยากจะทำ ทราบผล ท่านอยากจะได้ผลย้อนกลับในลักษณะ		
Visual : V กราฟแสดงผลสัมฤทธิ์ที่ท่านทำได้	6	20.00
Auditory: A ข้อมูลผลย้อนกลับโดยใช้การสนทนากันแบบ เผชิญหน้า	6	20.00
Read/Write : R อธิบายผลย้อนกลับพร้อมให้เหตุผล	9	30.00
Kinesthetic : K ใช้ตัวอย่างจากสิ่งที่ท่านได้ทำไปแล้ว	9	30.00
สถานการณ์:		
ท่านจะเลือกสั่งอาหารในภัตตาคารหรือร้านอาหาร ท่านจะ		
Visual : V สังเกตดูว่าคนอื่นๆ กำลังรับประทานอะไร หรือดูจาก ภาพตัวอย่างของรายการอาหารแต่ละจาน	4	13.33
Auditory: A รับฟังคำแนะนำจากบริการหรือขอให้เพื่อนแนะนำใน การเลือก	13	43.33
Read/Write : R เลือกสิ่งจากคำอธิบายในรายการอาหาร	10	33.33
Kinesthetic : K เลือกสิ่งที่ท่านเคยสั่งมาก่อน	3	10.00
สถานการณ์:		
ท่านต้องกล่าวสุนทรพจน์พิเศษในงานประชุมสำคัญ ท่านจะ		
Visual : V จัดทำแผนภูมิหรือกราฟ เพื่อช่วยอธิบายสิ่งต่างๆ	3	10.00
Auditory: A เขียนเฉพาะคำสำคัญๆ และฝึกกล่าวสุนทรพจน์จน คล่อง	9	30.00
Read/Write : R เขียนสุนทรพจน์และจดจำจากการอ่านซ้ำไปซ้ำมา หลายๆหน	4	13.33
Kinesthetic : K ค้นหาตัวอย่าง หรือเรื่องราว ประกอบเพื่อให้การพูด ดูเป็นเรื่องจริงและนำไปใช้ประโยชน์ได้	14	46.67
ภาพรวมของรูปแบบการเรียนรู้ของอาจารย์จากแบบประเมิน VARK		
การเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual : V)	6	20.00
การเรียนรู้ผ่านการได้ยินหรือได้ฟัง (auditory: A)	8	26.67
การเรียนรู้ผ่านการอ่านเขียน (Read/Write : R)	9	30.00
การเรียนรู้ผ่านการกระทำ (Kinesthetic : K)	7	23.33

ตารางที่ 4.5 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการเรียนรู้จากแบบประเมิน VARK พบว่า อาจารย์พยาบาลใช้รูปแบบการเรียนรู้ผ่านการอ่านเขียน (Read/Write : R) มากที่สุด (ร้อยละ 30.00) รองลงมาคือเรียนรู้ผ่านการได้ยินหรือได้ฟัง (auditory) (ร้อยละ 26.67) สำหรับการเรียนรู้ผ่านการมองเห็น (Visual : V) เป็นรูปแบบที่อาจารย์ใช้น้อยที่สุด (ร้อยละ 20.00)

2.3 รูปแบบการสอนของอาจารย์

รูปแบบการสอนของอาจารย์ตามแนวคิดของ Grasha (1994) นำเสนอดังตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 รูปแบบการสอนของคณาจารย์ (n = 30)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
สอนแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert)	3.95	0.79
- มีการกล่าวนำถึงหัวข้อที่จะเรียนเพื่อช่วยให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องนั้นๆกว้างขวางขึ้น	4.60	0.57
- มีการให้ความรู้ควบคู่กับการเล่าประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆให้ฟัง	4.44	0.50
- มีการสรุปแนวคิดและหลักการที่สำคัญในทุกชั่วโมง	4.32	0.90
- มีการเตรียมการเพื่อให้นักศึกษาสามารถทำงานได้จริง/ทำงานเป็นเมื่อจบการศึกษาแล้ว	4.24	0.72
- เมื่อมีข้อคำถามอาจารย์จะตอบเรื่องนั้นได้ทันทีราวกับเป็นห้องสมุดเคลื่อนที่	4.12	0.43
- เมื่อมีความคิดเห็นที่ไม่ตรงกัน/มีข้อถกเถียง/มีประเด็นขัดแย้งในการอภิปรายในชั้นเรียน ผู้ที่ให้ข้อมูลคืออาจารย์ที่เป็นผู้เชี่ยวชาญที่สุดในเรื่องนั้น	3.84	0.94
- มีการสอนที่เน้นการบรรยายเป็นส่วนสำคัญ	3.12	1.09
- มีการมอบหมายงานให้ทำนอกเวลาหลายชิ้นมากจนทำให้เวลาไม่พอสำหรับการให้คำแนะนำในงานบางชิ้น	2.92	1.18

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
สอนแบบเป็นอาจารย์ (Formal Authority)	4.29	0.62
- มีการแจ้งนักศึกษาถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนไว้ในคู่มือรายวิชา	4.56	0.65
- มีการแสดงให้เห็นชัดซึ่งความรับผิดชอบที่จะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสิ่งที่นักศึกษาต้องเรียน	4.52	0.50
- มีการกำหนดความรู้และความสามารถของนักศึกษาที่ต้องบรรลุผลเมื่อสิ้นสุดรายวิชา	4.44	0.58
- มีการแจ้งถึงมาตรฐานและความคาดหวังที่เป็นระเบียบปฏิบัติในการเรียน	4.40	0.57
- มีการให้แนวทางที่ชัดเจนที่จะทำให้งานที่ฉันทักศึกษาได้รับมอบหมายเกิดผลสำเร็จ	4.20	0.64
- มีการตั้งมาตรฐานและความคาดหวังที่ทำให้นักศึกษามุ่งมั่นพัฒนาตนเอง	4.12	0.66
- มีการส่งงานคืนเพื่อให้แก้ไขจนกว่าจะเป็นไปตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้	4.04	0.67
- มีการตั้งมาตรฐานการเรียนกับนักศึกษาในระดับสูง	4.04	0.73
สอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model)	4.20	0.66
- มีการบรรยายและยกตัวอย่างเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาบทเรียน	4.48	0.50
- มีการให้คำแนะนำทั้งด้วยวาจาและเป็นลายลักษณ์อักษรในผลงานที่นักศึกษานำเสนอ	4.48	0.50
- มีการยกตัวอย่างจากประสบการณ์เพื่อให้นักศึกษาเข้าใจ	4.72	0.45
- มีการแสดงวิธีทำให้ดูก่อนให้นักศึกษาได้ฝึกทำเอง	4.40	0.70
- มีการแสดงให้เห็นถึงแนวทางต่างๆที่จะนำแนวคิดทฤษฎีมาประยุกต์ใช้จริง	4.00	0.76
- นักศึกษาจะต้องคิดเห็นเช่นเดียวกันกับอาจารย์ในเนื้อหาเดียวกันในที่สุด	3.92	0.81
- มีการแสดงวิธีการทำหรือแสดงผลงาน/ชิ้นงานที่ทำเสร็จแล้วประกอบการสอน	3.84	0.80
- มีการทำงานร่วมกัน/แก้ไขปัญหาาร่วมกันไปกับนักศึกษา ราวกับว่าอาจารย์เป็นนักศึกษา	3.76	0.83

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
สอนโดยเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator)	4.12	0.75
- ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ	4.40	0.64
- มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาที่จะเรียนและวิธีการเรียน	4.28	0.67
- มีการแบ่งกลุ่มย่อยเพื่อให้นักศึกษาได้อภิปรายและได้ใช้การคิดวิเคราะห์	4.16	0.62
- มีการช่วยเหลือ ให้กำลังใจนักศึกษาเพื่อให้มีผลการเรียนที่ดี	4.16	0.74
- มีการชี้แนะให้นักศึกษาทำโครงการโดยใช้คำถาม ค้นหาทางเลือก และแนะนำแนวทางในการทำโครงการให้สำเร็จ	4.08	0.81
- มีกิจกรรมในชั้นเรียนที่กระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดริเริ่มและความรับผิดชอบในการเรียนของตน	4.04	0.73
- เปิดโอกาสให้นักศึกษาสามารถเลือกกิจกรรมที่ตอบสนองวัตถุประสงค์ของรายวิชาได้เอง	3.92	0.75
- มีการนัดพบนอกเวลาเพื่อช่วยให้นักศึกษามีผลการเรียนดีขึ้น	3.92	1.07
สอนโดยการมอบหมายงาน (Delegator)	4.14	0.71
- มีการใช้กิจกรรมในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดเกี่ยวกับเนื้อหา/บทเรียน	4.56	0.50
- เปิดโอกาสให้นักศึกษารับผิดชอบงานตามบทบาทของตนในการทำงานเป็นกลุ่ม	4.36	0.63
- มีการจัดเวลาให้นักศึกษาได้ทำงานด้วยความคิดของตนเอง/กลุ่ม	4.20	0.64
- มีการแสดงให้เห็นว่าเป้าหมายที่สำคัญของการสอนคือการพัฒนาให้นักศึกษาให้สามารถคิดและทำงานได้โดยอิสระ	4.20	0.64
- มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้แบ่งเวลาเพื่อทำงานให้เสร็จด้วยตนเอง	4.16	0.68
- มีการแสดงตนเหมือนเป็นแหล่งประโยชน์ ที่พร้อมจะให้การช่วยเหลือดูแลนักศึกษาในทุกเมื่อที่ต้องการ	4.16	0.74

ตารางที่ 4.6 (ต่อ)

รูปแบบและวิธีการสอน	Mean	S.D.
- มีการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามวิธีที่นักศึกษาถนัด	4.00	0.76
- วิธีการสอนในชั้นเรียนคล้ายกับวิธีการมอบหมายงานของผู้จัดการบริษัทที่ส่งต่องานและความรับผิดชอบให้ลูกทีม	3.52	1.12

ตารางที่ 4.6 แสดงให้เห็นว่า รูปแบบการสอนของอาจารย์ตามแนวคิดรูปแบบการสอนของ Grasha (1994) อาจารย์มองตนเองดังต่อไปนี้

รูปแบบการสอนทั้ง 5 รูปแบบ สอนแบบเป็นอาจารย์ (Formal Authority) อยู่ในระดับมากที่สุด (Mean = 4.29, S.D. = 0.62) รองลงมาอยู่ในระดับมากเหมือนกัน เรียงลำดับตามค่าเฉลี่ย คือ สอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model) สอนโดยการมอบหมายงาน (Delegator) สอนโดยเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) และสอนแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) (Mean = 4.20, S.D. = 0.66; Mean = 4.14, S.D. = 0.71; Mean = 4.12, S.D. = 0.75; และ Mean = 3.95, S.D. = 0.79 ตามลำดับ)

เมื่อวิเคราะห์ในแต่ละรูปแบบ พบว่า

รูปแบบการสอนแบบเป็นผู้เชี่ยวชาญ (Expert) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 3.95, S.D. = 0.79) โดยวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ การกล่าวนำถึงหัวข้อที่จะเรียนเพื่อช่วยให้นักศึกษามีมุมมองในเรื่องนั้นๆกว้างขวางขึ้น (Mean = 4.60, S.D. = 0.57 ระดับมากที่สุด)

รูปแบบการสอนแบบเป็นอาจารย์ (Formal Authority) อยู่ในระดับ มากที่สุด (Mean = 4.29, S.D. = 0.62) โดยวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ การแจ้งนักศึกษาถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นจากการเรียนการสอนไว้ในคู่มือรายวิชา (Mean = 4.56, S.D. = 0.65 ระดับ มากที่สุด)

รูปแบบการสอนโดยยกตนเป็นต้นแบบ (Personal Model) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 4.20, S.D. = 0.66) โดยวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ การบรรยายและยกตัวอย่างเพื่อให้นักศึกษาเข้าใจเนื้อหาบทเรียน (Mean = 4.48, S.D. = 0.50 ระดับ มากที่สุด)

รูปแบบการสอนโดยเป็นผู้เอื้ออำนวย (Facilitator) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 4.12, S.D. = 0.75) โดยวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ ใช้วิธีการสอนที่หลากหลายรูปแบบ (Mean = 4.40, S.D. = 0.64 ระดับ มากที่สุด)

รูปแบบการสอนโดยการมอบหมายงาน (Delegator) อยู่ในระดับ มาก (Mean = 4.14, S.D. = 0.71) โดยวิธีการสอนที่อาจารย์ใช้มากที่สุดในรูปแบบนี้คือ มีการใช้กิจกรรมในชั้นเรียนกระตุ้นให้นักศึกษาได้ใช้ความคิดเกี่ยวกับเนื้อหา/บทเรียน (Mean = 4.56, S.D. = 0.50 ระดับ มากที่สุด)

การพัฒนากระบวนการเรียนการสอนในรายวิชากลุ่มวิชาชีพสายวิชาภาคทฤษฎี/ทดลองที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้และการสอนในศตวรรษที่ 21

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพ การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดแบบมีเป้าหมาย และการคิดด้วยความรับผิดชอบให้กับนักศึกษา วิทยากรประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนในสาขาการพยาบาล และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการเรียนการสอนในระดับอุดมศึกษา และผู้เข้าประชุมประกอบด้วย อาจารย์คณะพยาบาลศาสตร์ จำนวน 30 คน ผลการวิจัยนำเสนอตามลำดับดังนี้

กิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการ

การประชุมเชิงปฏิบัติการมีความเกี่ยวข้องกับกระบวนการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ เพื่อกระตุ้นผู้เรียนให้เกิดทักษะการคิดต่าง ๆ เช่น การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดเชิงสังเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ ฯลฯ และเกิดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น โดยรายละเอียดการประชุมเชิงปฏิบัติการประกอบด้วย

1. การประชุมเสวนาหลักสูตร Teach less, Learn more กับการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียนสู่ศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้

1.1) สอนอย่างไรจึงใช่ “Teach less, Learn more” ได้แก่ ทักษะที่ครบพร้อมสำหรับผู้เรียนในศตวรรษที่ 21, Teach less, Learn more กับการลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้, ห้องเรียนกลับทางกับการจัดการเรียนรู้ยุคใหม่ และแกะรอยความสำเร็จจากการจัดการศึกษาของสิงคโปร์

1.2) ปฏิบัติการ...สอนอย่างนี้ใช่ “Teach less, learn more” ได้แก่ ปฏิบัติการกลุ่มเพื่อสังเคราะห์ความรู้ “Thailand 4.0 คืออย่างไร” ด้วยการจัดการเรียนรู้แบบ Teach less, Learn more

1.3) การออกแบบจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ได้แก่ การสังเคราะห์ “ศักยภาพคนไทยยุค Thailand 4.0 คือ อะไรบ้าง”, Teach less, Learn more: ตัวอย่างรูปแบบการเรียนรู้และการวิพากษ์, และการใช้เอกสารตำราประกอบการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4) ปฏิบัติการออกแบบจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพผู้เรียน ได้แก่ กรอบแนวคิดสำคัญของการออกแบบจัดการเรียนรู้, กรณีตัวอย่างการจัดการเรียนรู้และการวิพากษ์, และแกะรอยความสำเร็จเพื่อการประยุกต์ใช้ออกแบบจัดการเรียนรู้

1.5) การพัฒนาโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียนยุคปฏิรูป ได้แก่ การวิจัยชั้นเรียนคืออะไร ยากตรงไหน, นวัตกรรมของการวิจัยชั้นเรียนคือ Teach less, Learn more, การตรวจสอบคุณภาพของนวัตกรรมวิจัยที่ต้องปรับเปลี่ยน, และกรอบแนวคิดใหม่ของการวิจัยชั้นเรียนต่างจากเดิมอะไรบ้าง

1.6) ปฏิบัติการพัฒนาโจทย์วิจัยชั้นเรียนยุคปฏิรูป ได้แก่ ตัวอย่างการวิจัยชั้นเรียนและการวิพากษ์, ปฏิบัติการพัฒนาและ/หรือปรับแต่งโจทย์วิจัยเพื่อพัฒนาผู้เรียน, และถอดบทเรียนจากการประชุมเสวนาสู่การปฏิบัติการเรียนการสอน

1.7) การจัดการเรียนการสอนแบบ flipped classroom

2. การออกแบบการประเมินสำหรับผู้เรียน ประกอบด้วยสาระสำคัญดังต่อไปนี้

2.1 การประเมินผลการเรียนที่แบ่งตามเวลา และแบ่งตามลักษณะการประเมิน

2.2 เครื่องมือการประเมินตามสภาพจริง ได้แก่ เกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค (Scoring Rubrics) องค์ประกอบของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค ประเภทของเกณฑ์การให้คะแนนแบบรูบรีค และกิจกรรมการสร้างเกณฑ์การประเมินแบบรูบรีค

ผลลัพธ์การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ภายหลังการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ

ภายหลังการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อาจารย์ที่เข้าร่วมโครงการได้พัฒนาการจัดการเรียนการสอนสำหรับผู้เรียนในแต่ละรายวิชาอย่างต่อเนื่อง เพื่อออกแบบกลยุทธ์การสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลทั้งในภาคทฤษฎี / ทดลอง ซึ่งได้นำวิธีการจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาขึ้นไปประยุกต์ใช้กับผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนาการคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดอย่างสร้างสรรค์ การคิดแบบมีเป้าหมาย และการคิดด้วยความรับผิดชอบ ต่อมาคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) กับอาจารย์จำนวน 15 คน (ผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่ อาจารย์จำนวน 15 คน) เพื่อรวบรวมข้อมูลด้านรูปแบบและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้สำหรับนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 และด้านมุมมองของอาจารย์ภายหลังพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยรายละเอียดผลการวิจัยประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21

ส่วนที่ 2 มุมมองภายหลังพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ส่วนที่ 1 การจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21

ภายหลังการเข้าร่วมประชุมเชิงปฏิบัติการ อาจารย์ที่เข้าร่วมประชุมทุกคนได้ดำเนินการออกแบบกลยุทธ์การสอนแนวใหม่ที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 และได้นำไปประยุกต์ใช้กับนักศึกษาพยาบาลทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ต่อมาคณะผู้วิจัยจึงได้ดำเนินการสนทนากลุ่ม (focus group) กับอาจารย์จำนวน 15 คน (ผู้ให้ข้อมูลหลัก) เพื่อวิเคราะห์เนื้อหาในประเด็นด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอน โดยนำเสนอผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การจัดเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน

รูปแบบการจัดการเรียนการสอนของคณะพยาบาลศาสตร์จะมีการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งจะมีความแตกต่างกันตามบริบทและหลักสูตรตามที่คณะพยาบาลศาสตร์นั้น ๆ กำหนด นักศึกษาพยาบาลต้องมีการเรียนภาคทฤษฎีในชั้นเรียนอาทิ เช่น ทฤษฎีการพยาบาล กระบวนการพยาบาล การประเมินภาวะสุขภาพ ฯลฯ และต้องมีการนำความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในภาคปฏิบัติ เพื่อให้การดูแลและให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยในคลินิก หรือในแหล่งฝึกตามที่ได้รับมอบหมายจากอาจารย์ ผู้รับผิดชอบรายวิชา อย่างไรก็ตาม สิ่งสำคัญที่เป็นปัจจัยหลักในการส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลแต่ละคนที่มีความแตกต่างทั้งในด้านการรับรู้ ความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ ได้เกิดการรับรู้ไปในทิศทางเดียวกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้อง และสามารถนำความรู้ในภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้เพื่อดูแลผู้ป่วยได้อย่างถูกต้อง คือ กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ อาจารย์จะมีวิธีการอย่างไร หรือรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 อย่างไร เพื่อให้ให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการเรียนรู้ที่ดี และประสบความสำเร็จในการเรียน ดังนั้น กระบวนการจัดการเรียนการสอนของอาจารย์ จึงมีส่วนสำคัญยิ่งที่จะทำให้นักศึกษา พยาบาลประสบความสำเร็จในการเรียน

เมื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 พบว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีมของผู้เรียน เป็นกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่สำคัญยิ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาล เนื่องจากวิธีนี้จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านกระบวนการคิดที่มีประสิทธิภาพ เช่น การคิดเชิงวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การคิดแก้ปัญหา การคิดสร้างสรรค์ ฯลฯ เกิดการเรียนรู้ เกิดการคิดเพื่อพัฒนาตนเอง และเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง (Constructivism) รวมไปถึงเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับสมาชิกในกลุ่ม โดยเมื่อกล่าวถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น พบว่า การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เกิดขึ้นส่งผลให้เกิดทักษะต่าง ๆ เช่น ทักษะด้านการสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่น และทักษะด้านการทำงานเป็นทีม ดังตัวอย่างเช่น เมื่ออาจารย์มอบหมายให้นักศึกษาพยาบาลทำงานกลุ่มตามใบงานที่กำหนด นักศึกษา

พยาบาลส่วนใหญ่จะเกิดการเรียนรู้ที่ต้องทำให้งานประสบความสำเร็จ และสามารถส่งงานตาม เวลาที่อาจารย์กำหนดไว้ กระบวนการทำงานเป็นที่มาจึงเกิดขึ้นตามมา โดยนักศึกษาพยาบาลจะเกิดกระบวนการแบ่งงานตามความถนัด และความรับผิดชอบของแต่ละคน เกิดการคิดและค้นหาคำตอบความรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน เกิดคุณธรรมและจริยธรรมที่ดีในการทำงานร่วมกับผู้อื่น เกิดความรู้สึกเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเกิดการแบ่งปันองค์ความรู้ต่อกัน ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นข้างต้นจึงสะท้อนให้เห็นถึงวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ประสบความสำเร็จ

ค ว า ม ส ี า เ ร ี จ

และสอดคล้องกับคุณลักษณะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ที่เน้นกระบวนการเรียนรู้ซึ่งเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ดังนั้น นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ที่ผ่านการจัดการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม และการทำงานเป็นทีม จึงเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ เกิดการพัฒนาตนเอง และประสบความสำเร็จในการเรียน

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบลดเวลาเรียน และเพิ่มเวลารู้

นักศึกษาพยาบาลแต่ละคนมีความแตกต่างกันทั้งในด้านความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย แต่สิ่งที่นักศึกษาพยาบาลทุกคนต้องได้รับอย่างเท่าเทียมกันคือ องค์ความรู้ โดยอาจารย์จะมีการสอนนักศึกษาพยาบาลในแต่ละชั้นปีทั้งในด้านองค์ความรู้ของภาคทฤษฎี และสอนวิธีการปฏิบัติการพยาบาลแก่ผู้ป่วยในคลินิกในภาคปฏิบัติ เพื่อให้นักศึกษาพยาบาลแต่ละคนสามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีไปประยุกต์ใช้ในการดูแลผู้ป่วยในสถานการณ์จริงได้ ซึ่งเมื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับเวลาที่นักศึกษาพยาบาลต้องใช้ในการเรียนรู้ทางการพยาบาลนั้นค่อนข้างเยอะพอสมควร นอกจากจะเรียนรู้ในชั้นเรียนแล้วยังต้องขึ้นไปเรียนรู้ในสถานการณ์จริงอีกกระยะหนึ่ง เพื่อให้เกิดทักษะและประสบการณ์ในการดูแลผู้ป่วย และจบไปเป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานตามที่คณะพยาบาลศาสตร์กำหนด ดังนั้น เวลาในการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลจึงมีความชัดเจน และยาวนานตลอดระยะเวลาสี่ปีจนกว่าจะจบเป็นพยาบาลวิชาชีพ

เมื่อวิเคราะห์เกี่ยวกับการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า แนวคิดนี้ส่วนใหญ่จะมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองและเกิดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางเพื่อทำให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาด้านความคิดในทุก ๆ ด้าน เกิดความสุขในการเรียน เกิดคุณธรรม และจริยธรรมในการเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียน แต่เมื่อศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดการเรียนการสอนของนักศึกษาพยาบาลในยุคที่ผ่านมา พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่จะเรียนตามที่หลักสูตรกำหนดเท่านั้น อาจารย์จะเน้นวิธีการเรียนการสอนแบบบรรยายเป็นหลัก มีการถามตอบในชั้นเรียน นักศึกษาพยาบาลมีการเรียนรู้เพียงแค่การฟังบรรยายในชั้นเรียน ความรู้ที่เกิดขึ้นมาจากการฟังเท่านั้น และไม่พบความรู้ใหม่ ๆ นอกเหนือจากองค์ความรู้จากอาจารย์ผู้สอน หรืออาจกล่าวได้ว่า วิธีการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางสอนแบบ Active learning ยังมีกระบวนการที่ไม่ชัดเจน เมื่อการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่มีความสำคัญยิ่งสำหรับนักศึกษาพยาบาลการประชุมเชิงปฏิบัติการนี้จะช่วยให้อาจารย์ได้นำความรู้ไปใช้แก้ปัญหาข้างต้น โดยจะมุ่งเน้นให้นักศึกษาพยาบาลเกิดการ

เรียนรู้ด้วยตนเอง และเกิดการพัฒนาด้านการคิดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ดังนั้น รูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การสอนแบบลดเวลาเรียน และเพิ่มเวลารู้ จึงเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่แก้ปัญหาดังกล่าวให้แก่ นักศึกษาพยาบาล อาจารย์ควรมีการลดระยะเวลาการเรียนการสอนในชั้นเรียน และควรเปิดโอกาสและให้ เวลาว่าง เพื่อให้ นักศึกษาพยาบาลได้ไปสืบค้นองค์ความรู้ ซึ่งจะให้นักศึกษาพยาบาลมีเวลาในการสืบค้น และค้นหาองค์ความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น เกิดระยะเวลาในการสร้างความรู้ด้วยตนเองมากขึ้น และเกิดผลลัพธ์ การเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนกับอาจารย์ในชั้นเรียนโดยการบรรยาย

การมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้

ความคิดสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความสำคัญสำหรับผู้เรียน เนื่องจากหากผู้เรียนมีความคิดสร้างสรรค์ ย่อมเป็น การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความคิดที่แปลกใหม่ ทำหาย และจะมีแนวโน้มในการเกิดจินตนาการ เพื่อผลิต หรือสร้างสรรค์สิ่งต่าง ๆ ที่ทันสมัย และแปลกใหม่ให้แก่สังคมได้ โดยเมื่อพิจารณาในระบบการเรียน การสอนของนักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ ทุกระดับชั้นปีต้องมีการเรียนเกี่ยวกับ ศาสตร์ทางการพยาบาลเป็นหลัก และจะมี ส่วนน้อยที่ระบบการจัดการเรียนการสอนจะเป็นแบบบูรณาการกับ สาขาวิชาต่าง ๆ ที่นอกเหนือจากการพยาบาลเพื่อกระตุ้นให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความคิดสร้างสรรค์ และสามารถผลิตนวัตกรรมที่กระตุ้นความคิดที่แปลกใหม่ และสร้างแรงจูงใจในการเรียนให้แก่ผู้เรียนได้ แต่เมื่ออาจารย์ได้บูรณาการระบบการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้ โดยการนำเทคนิค และกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ใน การผลิตผลงาน หรือผลิตนวัตกรรมการเรียนรู้ ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ ที่ได้รับการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นความคิดสร้างสรรค์มีระบบการคิดที่เป็นเหตุเป็นผล รอบคอบ และมีความถูกต้องมากขึ้น เกิดความสามารถในการคิดและผลิตสิ่งใหม่ ๆ ให้เกิดขึ้นในการเรียนรู้ และเป็นการ เชื่อมโยงให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความคิดสร้างสรรค์ เกิดแรงจูงใจในการเรียน และมีความสุขในการเรียน

ในรายวิชาที่มีการบูรณาการด้านการเรียนการสอนเพื่อเน้นให้นักศึกษาพยาบาลสร้างสรรค์ผลงานการ เรียนรู้ด้วยตนเอง ได้แก่ รายวิชาการพยาบาลผู้ใหญ่ 1 อาจารย์ผู้สอนได้เปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลได้ สร้างสรรค์ชิ้นงาน เพื่อประกอบการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน นักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มได้ร่วมมือ กันทำงาน มีการผลิต และสร้างสรรค์แผนผังความคิด (mind mapping) เพื่อสรุปเนื้อหาตามหัวข้อที่ได้รับ มอบหมาย จากนั้นอาจารย์ผู้สอนได้เปิดโอกาสให้ตัวแทนนักศึกษาพยาบาลแต่ละกลุ่มออกมานำเสนอชิ้นงานที่ ได้สร้างสรรค์ขึ้นหน้าชั้นเรียน โดยจะให้เพื่อน ๆ ช่วยกันให้ความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหา และแผนผัง ความคิดนั้น ๆ จากนั้นอาจารย์ผู้สอนได้มีการสรุปเนื้อหาทั้งหมดอีกครั้งภายหลังการนำเสนอ พร้อมทั้งให้ นักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มได้สะท้อนคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนดังกล่าว จากการสะท้อนคิดของ นักศึกษาพยาบาล พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการ สอนที่เน้นให้นักศึกษาผลิตชิ้นงานเพื่อการเรียนรู้ ส่งผลให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความคิดสร้างสรรค์

เกิดความคิดแปลกใหม่ที่ท้าทายความสามารถ และต้องการผลิตชิ้นงาน หรือผลงานการเรียนรู้ต่าง ๆ ให้สวยงาม ครบคลุมตามเนื้อหา และมีคุณค่าที่สุด ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มีการมุ่งเน้นให้ผู้เรียน สร้างสรรค์ผลงานการเรียนรู้จึงถือเป็นสิ่งที่มีคุณค่า และมีประโยชน์อย่างยิ่งต่อผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดแรงจูงใจในการเรียน และสอดคล้องกับการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลใน ศตวรรษที่ 21

การใช้สื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอน

สื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย ถือเป็นสื่อที่มีอิทธิพลอย่างยิ่งในยุคปัจจุบัน เนื่องจากทำให้คนทั่วโลกสามารถสื่อสารและติดต่อถึงกันได้อย่างรวดเร็วและทราบข่าวสารต่าง ๆ ในสังคมทันทีเมื่อต้องการ ซึ่งถือว่าสื่อดังกล่าวมีทั้งข้อดี และข้อเสียเกิดขึ้นจากการใช้สื่อนั้น ๆ จึงต้องมีความระมัดระวังในการใช้สื่อนั้น ๆ ว่าใช้สื่อเพื่อวัตถุประสงค์ใด นอกจากนี้ เมื่อกล่าวถึงประโยชน์ของสื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการเรียนการสอน พบว่า มีประโยชน์อย่างยิ่งทั้งต่อตัวของผู้เรียน และต่ออาจารย์ผู้สอน เนื่องจากประโยชน์ที่เกิดขึ้นเป็นผลดีต่อทั้งสองฝ่าย โดยกับอาจารย์ผู้สอน ได้แก่ เมื่ออาจารย์ผู้สอนสร้างสรรค์สื่อการเรียนการสอนต่าง ๆ ผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเพื่อใช้ประกอบการเรียนการสอน จะส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความตื่นตัว ตื่นตัว และเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา อาทิ เช่น การใช้ Microsoft PowerPoint เป็นสื่อในการเรียนการสอนในชั้นเรียน การเรียนการสอนโดยใช้สื่อ video หรือ clip จาก www.YouTube.com การเรียนการสอนผ่าน quiz จาก www.Kahoot.com เป็นต้น และกับผู้เรียน ได้แก่ ผู้เรียนจะเกิดความสนุกสนานในการเรียนรู้ ต้องการที่จะเรียนรู้เนื้อหาใหม่ ๆ ผ่านสื่อต่าง ๆ ที่อาจารย์ผู้สอนได้สร้างสรรค์ขึ้น และส่งผลเชื่อมโยงทำให้ผู้เรียนตั้งใจเรียนมากขึ้น สื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยจึงถือว่าเป็นปัจจัยสำคัญยิ่งในการจัดการเรียนการสอน

เมื่อกล่าวถึงการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 พบว่า นอกจากจะมุ่งเน้นการจัดการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางแล้ว ยังมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกับสื่อในการเรียนรู้ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยร่วมด้วย โดยเมื่อพิจารณารายวิชาต่าง ๆ ที่มีการใช้สื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเข้ามาบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน พบว่า ในทุกรายวิชาที่มีการนำสื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาบูรณาการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียน นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือในการเรียนรู้ เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกับอาจารย์ผู้สอนในชั้นเรียน และเกิดการมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ร่วมกับเพื่อน ๆ ในชั้นเรียนเป็นอย่างดี รวมไปถึงด้านบรรยากาศในชั้นเรียน นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่ให้ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีการใช้สื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ส่งผลเชื่อมโยงทำให้บรรยากาศในการเรียนรู้เกิดความสุขสนุกสนาน ผ่อนคลาย รวมไปถึง เป็นการกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ และพร้อมที่จะรับการเรียนรู้ นั่น ๆ ได้อย่างเต็มที่ ดังนั้น การใช้สื่อและระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยในการจัดการเรียนการสอนจึงเป็น

กระบวนการที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจในการเรียน เกิดความสุขในการเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียน

ส่วนที่ 2 มุมมองภายหลังพัฒนาการจัดการเรียนการสอน

ภายหลังอาจารย์ซึ่งเป็นผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 15 คน ได้เสนอความคิดเห็นในด้านรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับรูปแบบการเรียนรู้ของนักศึกษาพยาบาลในศตวรรษที่ 21 (ผลการวิเคราะห์เนื้อหาเสนอในส่วนที่ 1 ระยะต่อมามีผู้วิจัยจึงได้วิเคราะห์เนื้อหาตามมุมมองของอาจารย์ภายหลังพัฒนาการจัดการเรียนการสอน โดยสามารถนำเสนอผลการวิจัยในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

การจัดการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเอง

สิ่งสำคัญสำหรับรูปแบบการเรียนการสอนที่กระตุ้นการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 ได้แก่ กลวิธีที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยที่ผู้สอนเป็นเพียงผู้ที่แนะนำแหล่งความรู้ที่จะช่วยให้ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ ผู้เรียนจะเป็นผู้เลือกและค้นหาความรู้ด้วยตนเอง ผู้สอนเป็นผู้สนับสนุน ผู้เรียนจะเป็นผู้ดำเนินการสร้างสรรค์และเลือกความรู้ด้วยตนเอง และผู้สอนจะเป็นผู้ช่วยให้ผู้เรียนตกผลึกในความรู้ที่ได้ค้นหามาด้วยตนเอง และสนับสนุนให้ผู้เรียนเกิดความสามารถในการประยุกต์ใช้ความรู้ เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง เมื่อก้าวถึงการจัดการเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์ พบว่า ในทุกรายวิชาของสาขาพยาบาลศาสตร์ได้มีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยกระบวนการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอนส่วนใหญ่ ประกอบด้วย

การจัดการเรียนการสอนแบบ PBL (problem based learning)

อาจารย์ผู้สอนในแต่ละเนื้อหาบางรายหัวข้อ และบางรายวิชาที่รับผิดชอบมีการมอบหมายใบงานกลุ่มให้นักศึกษาพยาบาล เพื่อให้ให้นักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน เกิดทักษะการทำงานเป็นทีม เกิดผลลัพธ์ที่ดีของการทำงานเป็นทีม และเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน โดยวิธีการนี้จะเป็นการกระตุ้นให้นักศึกษาพยาบาลแต่ละกลุ่มเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน เกิดการค้นหาคำถาม ความรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน เกิดการแลกเปลี่ยนและอภิปรายความรู้ร่วมกัน เกิดความสามารถในการคิดแก้ปัญหา และเกิดความคิดสร้างสรรค์ เพื่อสร้างสรรค์องค์ความรู้ต่าง ๆ ร่วมกัน ซึ่งการจัดการเรียนการสอนแบบนี้จะส่งผลทำให้นักศึกษาพยาบาลในแต่ละกลุ่มเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน และประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ร่วมกัน ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนแบบ PBL (problem based learning) จึงถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพ

การสร้างสรรค์แผนผังความคิด (mind mapping)

อาจารย์ผู้สอนในแต่ละหัวข้อมาเรียนรู้อาจารย์ผู้สอนมอบหมายใบงานให้นักศึกษาพยาบาล เพื่อให้แต่ละคนได้ไปคิดค้นและสร้างสรรค์ผลงานด้วยตนเอง โดยวิธีการนี้จะเปิดโอกาสให้นักศึกษาพยาบาลแต่ละคนได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการสร้างแผนผังความคิดด้วยตนเอง เพื่อเป็นการสรุปเนื้อหา และความคิดรวบยอดในเนื้อหานั้น ๆ ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นพบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่เกิดแรงจูงใจที่จะสร้างสรรค์ผลงานให้สวยงาม เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการเรียนรู้ และเกิดองค์ความรู้ที่ตนเองได้คิดค้นขึ้นเพื่อให้แผนผังความคิด มีความครอบคลุมตามเนื้อหาที่ได้รับมอบหมาย ดังนั้น การจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสร้างสรรค์แผนผังความคิด (mind mapping) จึงถือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่กระตุ้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ด้วยตนเองได้จริง

วิธีการจัดการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ อันประกอบด้วย การจัดการเรียนการสอนแบบ PBL (problem based learning) และการสร้างสรรค์แผนผังความคิด (mind mapping) จึงมีส่วนส่งเสริมให้นักศึกษาพยาบาลเกิดความคิดสร้างสรรค์เพื่อให้สามารถชิ้นงาน / ผลงานทางวิชาการ ที่มีคุณภาพตามผลลัพธ์การเรียนรู้ในหัวข้อมาเรียนรู้นั้น ๆ เกิดความคิดเชิงวิเคราะห์ และเกิดความคิดแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ รวมไปถึง กระตุ้นให้เกิดความสามารถและทักษะการทำงานเป็นทีม เพื่อให้งานที่รับผิดชอบประสบความสำเร็จ ดังนั้น วิธีการข้างต้นจึงถือเป็นวิธีการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดผลลัพธ์การเรียนรู้ที่บรรลุตามวัตถุประสงค์การเรียนรู้ที่อาจารย์ผู้สอนกำหนดขึ้น

สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้เพิ่มแรงจูงใจในการเรียน และสร้างความสุขให้แก่ผู้เรียน

เมื่อกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ พบว่า สิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ที่ส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนประกอบด้วยหลายปัจจัย โดย ปัจจัยภายนอกเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อผู้เรียน และอยู่นอกเหนือจากความคิดของผู้เรียน ได้แก่ ด้านอาจารย์ อาจารย์จะเป็นผู้ที่ทำหน้าที่ชี้แนะ สอน และให้ความรู้แก่ผู้เรียน ด้านเพื่อน เพื่อนเป็นองค์ประกอบหลักที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความกระตือรือร้นในการเรียน เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน และช่วยเหลือเกื้อกูลต่อกันในชั้นเรียน ด้านสื่อการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัยเป็นสิ่งที่มีความสำคัญมากต่อทั้งผู้สอน และผู้เรียนในการสอนในชั้นเรียน หากอาจารย์ผู้สอนมีการใช้สื่อ และระบบเทคโนโลยีสารสนเทศที่ทันสมัย และสร้างสรรค์ อาจารย์จะสามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะเดียวกัน เมื่อผู้เรียนได้รับการเรียนการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอน ผู้เรียนย่อมจะเกิดความตื่นตัว และความแปลกใหม่ในการเรียน ซึ่งจะส่งผลต่อเนื่องถึงปัจจัยภายในของผู้เรียนที่ได้แก่ แรงจูงใจในการเรียน และความสุขในการเรียน ดังนั้น สิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงมีความสำคัญยิ่งต่อผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

ปัจจุบันนี้ผู้เรียนส่วนใหญ่จะชอบวิธี/กระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในชั้นเรียนมากกว่าจะเป็นแค่การนั่งฟังอาจารย์ผู้สอนบรรยายทฤษฎีเพียงผู้เดียว เนื่องจากเมื่อผู้เรียนได้ทำกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อประกอบการเรียนรู้ในชั้นเรียน จะทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้

มากกว่าการนั่งฟัง ซึ่งบางครั้งเวลาที่อาจารย์ผู้สอนบรรยาย ผู้เรียนอาจจะมีการนั่งฟังดูเสมือนจะฟังอย่างตั้งใจ แต่ในบางครั้งผู้เรียนอาจมีการคิด หรือจินตนาการถึงสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากการเรียนการสอนในชั้นเรียนได้ ซึ่งหากอาจารย์ผู้สอนมีการใช้กระบวนการ หรือวิธีการต่าง ๆ ที่เน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้เพื่อประกอบสอนในชั้นเรียน ผู้เรียนที่ตั้งใจเรียนรู้จะต้องการแสดงความรู้หรือความสามารถของตนเองต่อหน้าเพื่อน ๆ หรืออาจารย์ผู้สอน และเมื่อได้แสดงออกแล้ว ผลลัพธ์ที่ตามมาคือ ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียน เกิดแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ และต้องการให้การเรียนรู้ในหัวข้อนั้น ๆ ประสบความสำเร็จ ในทางตรงข้าม หากผู้เรียนไม่สนใจในการเรียน แต่เมื่อได้รับกระตุ้นทั้งจากอาจารย์ผู้สอน และเพื่อน ๆ ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชั้นเรียน ก็สามารถโน้มน้าวให้ผู้เรียนที่ไม่สนใจในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เกิดแรงจูงใจในการเรียนรู้ได้ง่ายมากขึ้น สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามเพื่อน ๆ ในชั้นเรียน และเกิดความสุขในการเรียนรู้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ส่งผลทำให้นักศึกษาพยาบาลเกิดแรงจูงใจในการเรียน เกิดความสุขในการเรียนและส่งผลให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียน